

REFERAT FRA DET

1. KONSULTASJONSMØTET

2. mars 2010

Saksnr.: 10/104

Tilstede: *Fra staten:*
Kommunal- og regionalminister Liv Signe Navarsete (KRD), statssekretær
Dag-Henrik Sandbakken (KRD), statssekretær Hilde Singasaas (FIN)

Fra KS:
Leder Halvdan Skard, Oddleif Olavsen, Gunn Berit Gjerde, Harald
Danielsen, Odd Arild Kvaløy, Endre Skjervø, Sigrun Vågang (adm.) og
Helge Eide (adm.).

Dato: 2. mars kl. 10.00-12.00

Møteleder: Kommunal- og regionalminister Liv Signe Navarsete

Referent: Inga Gjerdalen (KRD)

1. Konsultasjonsmøtet

Kommunal- og regionalminister Liv Signe Navarsete ønsket vel møtt til dialog om rammene for kommuneopplegget i 2011-budsjettet. Hun sa videre at Kommunal- og regionaldepartementet har et ansvar for å sikre samordning av statens politikk overfor kommunesektoren, og i den sammenheng er KS en viktig diskusjonspartner.

Innkalling og dagsorden ble godkjent.

Navarsete opplyste om at det ikke var meldt opp noen kostnadsberegningssaker til møtet.

Navarsete meldte opp bruk av startlån i kommunene under eventuelt.

2. Den økonomiske situasjonen i kommunesektoren

Navarsete viste til at regjeringen i budsjettet for 2009 la opp til en betydelig vekst i kommunesektorens inntektsrammer. I tillegg ble rammene styrket gjennom året som følge av de finanspolitiske tiltakene mot finanskrisen og god skatteinntang. Hun la vekt på at det har vært høy aktivitet i sektoren med rundt 65 000 nye årsverk de siste fire årene.

Hun sa videre at den økonomiske situasjonen ved utgangen av 2009 er bedre enn ved utgangen av 2008 for kommunesektoren som helhet. Ettersom det er store forskjeller i

anslagene for netto driftsresultat for 2009 mellom kommunene, vil noen kommuner fortsatt ha behov for å styrke resultatene sine framover. Hun påpekte at kommunene bør ha som mål å oppnå et netto driftsresultat på 3 prosent.

Halvdan Skard viste til at anslaget for netto driftsresultat for kommunesektoren ligger på om lag 3 pst. Han understreket at TBU peker på at ekstraordinære finansinntekter holder resultatet for 2009 oppe og at kommunesektoren derfor ikke tar med seg store reserver inn i 2010. Han vektla også at utvalget gir uttrykk for at effektivisering er nødvendig dersom både netto driftsresultat skal opprettholdes og tjenesteproduksjonen økes ut over det som følger av den demografiske utviklingen.

Navarsete kommenterte TBUs anslag for merutgifter knyttet til demografiske endringer i 2011. Utvalget har anslått merkostnadene til 2,4 mrd. kroner. Økningen i anslaget fra tidligere år skyldes i stor grad vekst i aldersgruppen 90 år og over. Kun en liten andel av merutgiftene er knyttet til fylkeskommunene, ettersom elevtallet i videregående utdanning er stabilt.

Partene ga uttrykk for at anslaget for merkostnader knyttet til demografiutviklingen er usikkert, samt at det er viktig med demografianslag som speiler den faktiske utviklingen. Skard viste til at anslaget for 2011 med stor sannsynlighet ikke er for høyt, ettersom SSB har anslått at fødselstallet er lavere enn utviklingen de siste årene isolert sett skulle tilsi.

3. Innspill fra KS

Innspill til regjeringens arbeid med statsbudsjettet

KS kommenterte de ulike avsnittene i sitt innspill til regjeringens arbeid med kommuneopplegget for 2011.

Navarsete opplyste at staten er enig med KS om behovet for en samfunnsdebatt om bærekraftig utvikling av velferdssamfunnet som involverer flest mulig, men at en velferdskommisjon trolig ikke er beste arenaen for å løfte debatten fram. KS sa seg enig i at det er viktig med en bred debatt, og at det er viktig å ikke bygge ut tilbud nå som ikke vil være bærekraftig i et mer langsiktig perspektiv. Statssekretær Hilde Singsaas viste til at KS har hatt møte med finansminister Sigbjørn Johnsen vedrørende forslaget om å nedsette en velferdskommisjon. Singsaas understreket at hun ønsker innspill fra KS til prosessen med "Samråd for arbeid", som vil følges opp i Nasjonalbudsjettet for 2011. Navarsete påpekte at framtidig verdiskaping er en viktig dimensjon i denne debatten.

Partene var videre enige om at det er viktig å samarbeide for å redusere sykefraværet i kommunesektoren. Sigrun Vågeng viste til at en reduksjon i sykefraværet i kommunesektoren på 1 prosent vil kunne frigjøre om lag 1,4 mrd. kroner til andre formål.

Skard understreket at regjeringen må bidra til at kommunesektoren gis forutsigbarhet i sitt budsjettarbeid, og at signalene må gis i kommuneproposisjonen. Det er uheldig med nye føringer i statsbudsjettet på bruken av de frie inntektene av hensyn til kommunenes behov for å planlegge neste års budsjett.

Odd Arild Kvaløy pekte på utfordringer knyttet til vedlikehold av kommunal infrastruktur. Navarsete sa dette var kjente utfordringer, og at kommunesektoren har ansvaret for å prioritere løpende vedlikehold.

Partene var enige om behovet for å ha en åpen dialog om nye kostnadsnøkler i inntektssystemet. KRD har invitert KS til et møte om saken 25. mars. Harald Danielsen kommenterte at innlemming av midlene til barnehager kan bli krevende, jf. at KS mener barnehagereformen ikke er fullfinansiert. Navarsete svarte at hun mener det er rett å innlemme barnehagemidlene i rammetilskuddet og tok for øvrig innspillet til orientering.

KS viste til at kommunenes pensjonskostnader øker når den statlig fastsatte lønnsrealrenten reduseres. Etter KS sin oppfatning bør den statlig fastsatte lønnsrealrenten fortsatt reduseres over tid for å bringe den mer i samsvar med hva lønnsrealrenten historisk har vært, og hva det er grunn til å tro den vil være i fremtiden. Det bør vurderes å trappe lønnsrealrenten hurtigere ned. Det ble avtalt at KS kommer tilbake med et mer utdypende notat om regnskapsprinsipper/-føring i kommunesektoren.

Vågang orienterte om at KS har satt av ressurser i inneværende år til å jobbe for en nyskapende sektor gjennom etableringen av Innovasjonsalliansen. Erkjennelsen av at alle utfordringer ikke kan løses gjennom mer midler og behovet for omdømmebygging er sentralt i dette arbeidet. Det er viktig å synliggjøre kommunesektoren som en interessant arbeidsplass. Navarsete sa seg enig i at omdømmebygging er viktig.

Navarsete viste til KS sitt innspill til ny teknisk byggeforskrift, som vil stille krav om universell utforming av kommunale nybygg, og at dette ville øke byggekostnadene med rundt 1 prosent. Hun understreket at det allerede i starten av planleggingen må legges inn løsninger som er universelt utformet, slik at man unngår ekstra kostnader ved å gjøre endringer sent i byggeprosessen. Hun sa videre at sektoren ikke kan forvente kompensasjon knyttet til kravet om universell utforming av nybygg.

Partene var enige om at det fram til iverksetting av samhandlingsreformen er viktig å innhente praktisk kunnskap og erfaringer fra pågående og ev. nye samarbeid og pilotforsøk.

Eventuelt

Navarsete tok opp viktigheten av at det gis god informasjon om startlån til aktuelle lånetakere, slik at denne typen lån fungerer som et viktig boligsosialt virkemiddel. Det var enighet om å ha videre dialog om saken mellom KS og KRD/Husbanken.

Navarsete takket for møtet.

Møtet ble hevet kl. 11.30